CZU: 343.24:343.346.2(478) **DOI: 10.5281/zenodo.7352556**

PUNEREA ÎN EXECUTARE A HOTĂRÂRILOR JUDECĂTOREŞTI CU APLICAREA PEDEPSEI COMPLEMENTARE SUB FORMĂ DE PRIVARE A DREPTULUI DE A CONDUCE MIJLOACE DE TRANSPORT SAU ANULARE A ACESTUI DREPT

CIOBANU Angela,

Inspectoratul Naţional de Probaţiune, Biroul de probaţiune Chişinău,
Şef al Secţiei Supraveghere
ORCID: 0000-0001-5060-7239

TERPAN Iulia,

doctorandă, Şcoala Doctorală „Ştiinţe Juridice”,
Universitatea de Stat din Moldova,
Inspectoratul Naţional de Probaţiune, Biroul de probaţiune Chişinău,
Şef al Direcţiei Supraveghere şi Pedepse Complementare
ORCID: 0000-0002-4573-082X

This article demonstrates the order of enforcement of judgment statements with the application of complementary punishments such as deprivation of the right to drive vehicles or annulation of this right in the light of the latest legislative and digital trends. This process proves the necessity of close cooperation between state institutions competent in the assurance of security in road traffic. In the research of legal norms performed, the conditions for reinstating the right to drive and regaining this right were analyzed and structured for professional use and for the convenience of a wide range of readers. In addition, being a compulsory condition in Moldovan legislation, participation in the Drink and Drive program remains one of the most efficient remedies addressed to delinquent drivers in order to put them to reflect on their harmful behavior and realize the possible consequences of their deeds. This program is directed to prevent recidivism and has a pronounced educative effect.

Keywords: complementary punishments, deprivation of the right to drive a vehicle, annulation of the right to drive a vehicle, driving license, compulsory condition for regaining the right to drive.

Emiterea hotărârilor judecătoreşti cu caracter penal cu aplicarea pedepsei complementare sub formă de privarea dreptului de a conduce mijloace de transport sau anularea acestui drept constituie una din intervenţiile statale menite să asigure securitatea circulaţiei rutiere, excluzând din trafic şoferii indisciplinaţi prin restrângerea posibilităţilor şi mijloacelor, care au făcut posibilă săvârşirea infracţiunii. Siguranţa traficului rutier este condiţionată de un complex de factori interconectaţi de ordin juridico-social, cum ar fi: reglementările coerente ale legislaţiei în vigoare şi aplicarea lor eficientă, exercitarea corespunzătoare a atribuţiilor de serviciu de către organe de resort,

pregătirea calificativă a conducătorilor auto, cultura şi disciplina şoferilor, exprimată prin conştientintizarea gradului de pericol potenţial sporit, care poartă în sine o unitate de transport şi a consecinţelor grave şi ireversibile, care pot surveni în urma accidentelor rutiere. Extrem de sensibilă, discutabilă şi cu rezonanţă publică în comunitatea Republicii Moldova rămâne problema conducerii sub influenţa alcoolului sau substanţelor narcotice, iar măsurile, care întreprind organele de stat pentru a combate acest flagel, precum şi normele legale în acest domeniu sunt supuse criticii şi scepticismului şi, ca urmare, se află în continuă perfecţionare.

În pofida multiplelor modificări operate în legislaţia din acest domeniu prin Legea nr. 138 din 19.07.2018 [1], cunoscută sub denumirea publică ”pachet de legi antialcool”, şi întroducerea normei prevăzute de art. 65^1 Cod penal RM ”privarea dreptului de a conduce mijloace de transport şi anularea acestui drept”, Codul de executare al RM nu a suportat schimbări în acest sens şi în continuare ajustează în mod generalizat executarea acestei pedepse prin art. art. 184, 185, calificând-o ca pedeapsă restrictivă de drepturi şi îi atribuie prerogativa de punerea în executare a acesteea organului de probaţiune. [2] Primordial, temeiul iniţierii activităţilor de probaţiune serveşte hotarârea definitivă a instanţei de judecată cu dispoziţia de executare, în baza căreia o persoană a fost privată de dreptul de a conduce mijloace de transport sau în privinţa căreia s-a anulat acest drept. Pachetul de acte judecătoreşti se expediază în condiţiile art. 468 Cod de Procedură Penală al RM de către instanţa de judecată organului de probaţiune în a cărui raza teritorială îşi are domiciliul condamnatul. [3] După înregistrarea actului, în timp de 3 zile lucrătoare, se întocmeşte dosarul personal de probaţiune al subiectului probaţiunii în care se acumulează documentele şi materialele ce se întocmesc pe parcursul perioadei stabilite. [4] Organul de probaţiune informează instanţa de judecată în termen de 5 zile despre primirea hotărârii judecătoreşti, expediază avizul Secţiei Monitorizare şi Documentare trafic rutier al Direcţiei Poliţie de Patrulare, ataşând la avizul dat copia hotărârii judecătoreşti. Secţia monitorizare şi Documentare Trafic Rutier al Direcţiei Poliţie de Patrulare stochează informaţia transmisă în Sistemul informaţional automatizat de evidenţă a contravenţiilor şi a persoanelor care le-au săvârşit. *Acest sistem, conform Legii* nr.185 din 11.09.2020, reprezintă totalitatea resurselor şi tehnologiilor informaţionale, a mijloacelor tehnice de program, a metodologiilor aflate în interconexiune şi destinate păstrării, prelucrării şi utilizării informaţiilor cu caracter contravenţio-nal în cadrul Sistemului, precum şi evidenţei unice a contravenţiilor. [5]

Permisele de conducere ale persoanelor condamnate printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă cu pedepse penale de anulare sau privare de dreptul de a conduce vehicule, precum şi ale persoanelor sancţionate contravenţional cu privare de dreptul de a conduce vehicule, însoţite de hotărârile judecătoreşti pe caz, se remit, în termen de 10 zile, de către organele care asigură executarea pedepsei penale sau sancţiunii contravenţionale Instituţiei publice „Agenţia Servicii Publice”, pentru anularea în Sistemul informaţional automatizat „Registrul de stat al conducătorilor de vehicule”, în ordinea stabilită de către această autoritate.

În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 1058 din 06.08.2002, Registrul de stat al conducătorilor auto reprezintă un sistem informaţional automatizat unic de evidenţă a conducătorilor mijloacelor de transport, persoanelor, care obţin acte de conducere, a agenţilor economici, care se ocupă de pregătirea şi instruirea conducătorilor, eliberarea documentelor acestora, precum şi alţi factori, care favorizează securitatea circulaţiei rutiere şi sancţionarea pentru încălcările regulilor de circulaţie. [6]La anularea dreptului de a conduce vehicule din categoria/subcategoria respectivă şi/sau a permisului de conducere, în Sistemul informaţional automatizat „Registrul de stat al conducătorilor de vehicule” se înscriu menţiunile respective. În normele analizate apare tautologia, adică repetarea cuvântului ”anulare”, care în primul caz are semnificaţia denumirii pedepsei – ”anularea dreptului de a conduce”, iar în al doilea caz exprimă ”anularea permisului de conducere”, ca actualizarea statutului valabilităţii lui în urma introducerii înscrisurilor de către operatorii sistemului informaţional în baza hotărârii judecătoreşti furnizate.Instituţia Publică Agenţia Servicii Publice a RM informează organul de probaţiune despre aplicarea persoanei condamnate în Registru de stat al conducătorilor de vehicule restricţiei complementare privind ”privarea sau anularea dreptului de a conduce mijloace de transport”.În cazul în care persoanele condamnate printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă cu pedeapsă penală de anulare sau privare de dreptul de a conduce vehicule nu au predat permisul de conducere deţinut, organul de probaţiune în termen de 10 zile din momentul refuzului cetăţeanului sau din alte motive (declaraţia privind pierderea permisului de conducere, etc.), remite Instituţiei Publice Agenţia Servicii Publice avizul despre acest fapt şi copia hotărârii judecătoreşti pe caz. Permisele de conducere emise de alte state la fel se transmit către Agenţia pentru expedierea lor ulterioară consulatelor în vederea predării autorităţilor competente străine. Instituţia Publică Agenţia Servicii Publice remite un exemplar al hotărârilor judecătoreşti

pe caz serviciului specializat al Ministerului Afacerilor Interne pentru evidenţa restricţiilor respective aplicate asupra dreptului de a conduce vehicule în Sistemul informaţional automatizat „Registrul informaţiei criminalistice şi criminologice”. [7] Acest Registru reprezintă resursa informaţională specializată, care include totalitatea informaţiei sistematizate cu caracter criminal şi care este format în baza Sistemului informaţional integrat automatizat de evidenţă a infracţiunilor, a cauzelor penale şi a persoanelor care au săvârşit infracţiuni. Registrul întruneşte câteva baze de date şi este destinat pentru formarea, acumularea, stocarea, actualizarea şi analiza datelor despre starea criminalităţii şi activitatea de combatere a acesteia, fiind o parte componentă a resurselor informaţionale integrate ale organelor de drept, care, la rândul său, intră în componenţa resurselor informaţionale de stat ale Republicii Moldova. [8]

Conexiunea informaţională între organele de drept descrisă supra facilitează supravegherea eficientă, garantează interoperativitatea informaţională în ţară şi reacţionarea oportună la tendinţele şi manifestările negative în cazul în care persoana privată de dreptul de a conduce vehicule nu se conformează cerinţelor imperative. Spre exemplu, în cazul stopării de către agenţii de patrulare la volanul unui vehicul a persoanei, introduse anterior în sistemele informaţionale menţionate supra, ca fiind privată de dreptul de a conduce vehicule sau în privinţa căreia s-a anulat acest drept, poate fi atrasă la răspunderea contravenţională în baza art. 318 Cod Contravenţional al RM ”Neexecutarea hotărârii instanţei de judecată”. Totodată, art. 421^1 al Codului Contravenţional stabileşte competenţa şi a subdiviziunilor teritoriale ale Inspectoratului Naţional de Probaţiune de a constata contravenţiile prevăzute la art. 318. [9]În condiţiile neexecutării repetate organul de probaţiune va sesiza organul de urmărire penală privind examinarea actelor de constatare a infracţiunii prevăzute de art. 320 Cod Penal al RM ”Neexecutarea intenţionată sau eschivarea de la executare a hotărârii instanţei de judecată, dacă aceasta a fost comisă după aplicarea sancţiunii contravenţionale”, în ordinea art. 274 Cod de procedură penală al RM. În afara stabilirii procesului de schimb informaţional între instituţii, organul de probaţiune întreprinde acţiuni în vederea citării legale a persoanei aflate în conflict cu legea penală, aducerii la cunoştinţă a prevederilor sentinţei, drepturilor şi obligaţiilor condamnatului, garantate de art. 169 CE RM, asigurării cooperării şi conformării ei condiţiilor stabilite prin hotărârea judecătorească. Totodată, urmărind scopul prevenirii recidivei de infracţiune, activitatea consilierului de probaţiune prevede şi

oferirea consultării privind condiţiile obligatorii de redobândirea dreptului de a conduce, precum şi referirea la parcurgerea programului probaţional antialcool/antidrog ”Drink & Drive”, care se desfăşoară sub auspiciul Inspectoratului Naţional de Probaţiune.

Articolul 19 al Legii nr. 131 din 07.06.2007 privind siguranţa traficului rutier cu următoarele modificări, defineşte dreptul de a conduce ca un drept special de a conduce vehicule din anumite categorii și/sau subcategorii, obținut în conformitate cu legislația Republicii Moldova și înregistrat în Registrul de stat al conducatorilor de vehicule. Dreptul de a conduce vehicule se confirmă prin deținerea permisului de conducere, în care este indicată categoria sau subcategoria de vehicul pentru care se deține acest drept sau prin înregistrarea lui în Registrul de stat al conducătorilor de vehicule, cu condiția că persoana, care conduce vehiculul, deține asupra sa un act de identitate valabil pe numele său. Este evident, că după natura sa dreptul de a conduce este un drept special, dar nu natural, inerent omului, iar pentru a fi dobândit, trebuie să fie respectate anumite condiții impuse de lege.

Prin specificarea dreptului special (de a conduce mijloace de transport) şi instituirea unui nou concept de pedeapsă complementară (anularea dreptului de a conduce mijloace de transport) legiuitorul a creat în art. 65^1 CP RM o norma penală nouă, care combină în sine două pedepse cu diferite caracteristici. Or, în redacția prezentă a Codului penal, între cele două categorii de pedepse penale nu există delimitare clară, iar diferențele vizibile sunt doar în funcție de limitele temporare. Privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport constă în interzicerea conducerii oricărui tip de transport şi se aplică de instanţa de judecată pe un anumit termen (de la 1 până la 5 ani). Anularea dreptului de a conduce mijloace de transport este o pedeapsă mai aspră şi poate consta în interzicerea conducerii oricărui mijloc de transport din momentul săvârşirii infracţiunii pentru viitor, fără necesitatea stabilirii unui anumit termen pe parcursul căruia dreptul de a conduce mijloace de transport va fi anulat. Acest tip de pedeapsă se aplică doar în calitate de adaos la o pedeapsă principală: amendă, muncă neremunerată în folosul comunităţii, închisoare ori anumite forme de liberare de pedeapsa penală, pe care le complementează în vederea atingerii scopului pedepsei şi individualizării ei maxime. Termenul calculării acestei pedepsei nu este expres prevăzut de articolul analizat, însă îl putem deduce din prevederile al. (4) art. 65 Cod Penal RM, recunoscând-o în aceste circumstanţe o normă generală în coraport cu norma specială a art. 65^1 CP RM. Astfel termenul se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii,

iar la aplicarea ei în calitate de pedeapsă complementară la închisoare, termenul ei se calculează din momentul executării pedepsei principale. În conformitate cu art. 296, al. (2) Cod de Executare al RM ”Termenul executării efective şi integrale a pedepsei”, pedeapsa privativă de drepturi se consideră executată în ultima zi a termenului de pedeapsă stabilit. Despre expirarea perioadei privării de drept în termen de 5 zile consilierul de probaţiune informează în scris organul care a emis actul. Alte caracteristici şi particularităţi ale acestor două pedepse complementare se evidenţiază în actele normative care reglementează siguranţa traficului rutier, precum şi etapa obţinerii dreptului de a conduce, repunerea în acest drept ori redobândirea lui. Legea nr. 131 din 07.06.2007 privind siguranţa traficului rutier, stipulează termenul de 4 ani, după survenirea scadenţei căruia poate fi iniţiată procedura de redobândire a dreptului de a conduce vehicolul, susţinerea de către solicitant la autoritatea competentă a examenului de calificare pentru obţinerea dreptului de a conduce vehicule pe categorii şi subcategorii de vehicule solicitate. Legea nr. 713 din 06.12.2001 privind controlul şi prevenirea consumului abuziv de alcool, consumul ilicit de droguri şi alte substanţe psihotrope, în art. 7 al. (5), obligă conducătorii mijloacelor de transport depistaţi în stare de ebrietate la volan şi care au fost privaţi de dreptul de a conduce mijloace de transport prin hotărârea instanţei de judecată să frecventeze programul probaţional antialcoolic şi antidrog stabilit de către consilierul de probaţiune. [10]

Cu cele mai exacte noţiuni şi condiţii exhaustive în materia conducerii vehiculelor vine Hotărârea Guvernului nr. 181 din 23.03.2022 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de examinare pentru obţinerea dreptului de a conduce vehicule, emiterea şi valabilitatea permisului de conducere, care a abrogat Hotărârea Guvernului nr. 1452 din 24.12.2007 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la permisul de conducere, organizarea şi desfăşurarea examenului pentru obţinerea permisului de conducere şi condiţiile de admitere la traficul rutier. Acest Regulament şi alte acte normative în care s-au operat amendamente recente prin Legea nr. 237 din 24.12.2021 pentru modificarea unor acte normative [11], a fost elaborat în concordanţă cu ultimele cerinţe europene şi în spiritul proiectelor de reinginerie şi digitalizarea serviciului public. Legea menţionată a implementat conceptul şi noţiunea de ”drept de a conduce vehicule” prin divizarea acesteia de noţiunea de ”permis de conducere”. Necesitatea a fost argumentată în ”Notă informativă la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de Legea pentru modificarea unor acte normative” prin facilitarea preluării unor practici

internaţionale privind implementarea permiselor de conducere electronice, cu asigurarea evidenţei centralizate a acestora în Registrul de stat al conducătorilor de vehicule, precum şi utilizarea posibilităţilor acestui sistem informaţional de stat deţinut de către Instituţia Publică ”Agenţia Servicii Publice”, în procesul de supraveghere a traficului rutier. [12] Considerăm această delimitare binevenită din motivul că, permisului de conducere este doar un act care autentifică şi confirmă existenţa dreptului de a conduce. Pentru a asigura claritatea şi uniformitatea cerinţelor legale acest Regulament nou a conferit un capitol aparte (Capitolul IV) procedurii de redobândirea dreptului de a conduce vehicule după un termen de privare sau ca urmare a anulării dreptului. În prezenta analiză vom aborda două cazuri conexe: modalitatea de redobândirea dreptului de a conducere pentru persoanelecu pedeapsă penală de anulare a dreptului de a conduce şi modalitatea de repunere în dreptul de a conduce vehicule pentru persoanele private de acest drept.

În primul caz, persoanelecu pedeapsă penală de anulare a dreptului de a conduce vehicule pot redobândi acest drept la decăderea temeiurilor prevăzute de lege, în condiţii generale, ca urmare a susţinerii probelor teoretică şi practică ale examenului pentru obținerea dreptului de a conduce vehicule la fiecare dintre categoriile/subcategoriile solicitate pentru redobândire.

Al doilea caz, persoanele condamnate printr-o hotărâre judecătorească cu pedeapsă penală sau sancţiune contravenţională cu privarea de dreptul de a conduce vehicule pe un termen de un an şi mai mare, pot fi repuse în dreptul de a conduce vehicule la expirarea termenului de privare, cu condiţia susţinerii probei teoretice a examenului pentru obţinerea dreptului de a conduce vehicule la categoriile/subcategoriile de vehicule solicitate pentru repunere.

Pentru admiterea la examen a persoanei care solicită examinarea în vederea repunerii în dreptul de a conduce vehicule după un termen de privare, precum şi a persoanei care solicită redobândirea dreptului de a conduce vehicule după scurgerea termenului de 4 ani în cazul anulării acestui drept este prezentarea, după caz, a dovezii frecventării programului probaţional antialcool/ antidrog, eliberată de către Inspectoratul Naţional de Probaţiune, ca urmare a conducerii vehiculului în stare de ebrietate produsă de alcool sau de alte substanţe. Ţinem să evidenţiem sintagme *”după caz”* şi *”ca urmare a conducerii vehiculului în stare de ebrietate produsă de alcool sau de alte substanţe”*, care indică la faptul că, nu toate persoane condamnate cărora li s-a aplicat privarea ori anularea dreptului de a conduce au comis fapte ilicite pe fond de consum de alcool la volan, respectiv ele nu necesită parcurgerea acestui

program. De exemplu, componenţele de infracţiuni ale articolelor 264 al. (1); (3); (5); 264^1 al. (2) Codul penal al RM nu prevăd starea de ebrietate a făptuitorului. În aceasta ordine de idei, apreciem o consecutivitate mai reuşită şi clară în structurarea normelor şi formularea conceptelor noului Regulament, care nu va permite interpretarea eronată şi confundarea lor, precum şi va oferi suportul necesar profesioniştilor şi va permite simplificarea accesului cetăţenilor la informaţia solicitată.

Momentul potrivit pentru a purcede la parcurgerea programul probaţional antoalcool/antidrog ”Drink&Drive” nu este stabilit de lege. Acest lucru rămâne la discreţia persoanei şi poate fi efectuat din timp, când termenul privării dreptului de a conduce încă nu a expirat ori înainte de scurgerea termenului de 4 ani, în cazul anulării acestui drept, ori după survenirea scadenţei a termenelor legale. Totuși, dreptul de a conduce este un drept, nu îndătorire, respectiv se obţine ori se recapătă binevol, la dorinţa persoanei. Programul este structurat în 12 sesiuni şi se efectuează contra plată, în modul stabilit de Guvern.

Acest program este un program de corecţie comportamentală destinat tuturor şoferilor, care au fost sancţionaţi/condamnaţi pe fondul conducerii vehiculelor sub influenţa băuturilor alcoolice ori substanţelor narcotice şi care vor lua decizia de a redobândi dreptul de a conduce în condiţiile legale. Programul „Drink&Drive” produce o serie de schimbări la nivel cognitiv şi comportamental, care susţin îmbunătăţirea abilităţilor persoanelor care au condus în stare de ebrietate, astfel reducând riscul de apariţie a comportamentului periculos. Programul ”Drink&Drive” are ca scop sprijinirea beneficiarilor în separarea conducerii de autovehicule de consumul de alcool, contribuind la scăderea recidivei, reducerea numărului de victime şi a prejudiciilor cauzate de accidentele rutiere, creşterea gradului de siguranţă rutieră. În special, programul se concentrează pe majorarea gradului de conştientizare şi înţelegere a comportamentului lipsit de siguranţă în trafic, consolidarea cunoştinţelor, elaborarea strategiilor şi dezvoltarea abilităţilor pentru prevenirea conducerii sub influenţa alcoolului. [13, p. 51] Scopul fiecărei sesiuni în parte este de a sensibiliza beneficiarii acestuia asupra riscurilor condusului în stare de ebrietate, efectele nocive ale alcoolului asupra corpului uman, abilităţii de a conduce şi calităţii vieţii în ansamblu.Scopul final al programului constă în stabilirea unei schimbări a comportamentului beneficiarilor, prin care aceştia nu vor mai conduce în viitor sub influenţa alcoolului. [14, p. 16]

În cazul parcurgerii cu succes a acestui program, adică frecventării tuturor sesiunilor, participantului i se înmânează un certificat, care confirmă acest fapt

şi va servi drept dovadă în procesul redobândirii dreptului de a conduce mijloacele de transport. Conform datelor statistice ale Inspectoratului Naţional de Probaţiune din momentul pilotării programului probaţional antialcool/antidrog până în prezent, acest program a finisat 764 de participanţii (în anul 2019 – 91; în anul 2020 – 177; în anul 2021 – 410, în perioada raportată a anului 2022 – 86 persoane).

Putem concluziona că, în Republica Moldova este legiferată o varietate largă şi complexă de măsuri moderne menite să asigure siguranţa traficului rutier, care se află în proces continuu de implementare şi perfecţionare, eficacitatea cărora se va demonstra cu timpul, fiind premature orice concluzii de acest sens în situaţia actuală. Ansamblu normelor juridice actuale practic nu permit evitarea răspunderii pentru manifestările sfidătoare ale comportamentului participanţilor circulaţiei rutiere. Adiţional, executarea hotărârilor judecătoreşti cu caracter penal restrictive de drepturi, fiind indispensabil legată de evidenţă, control şi supraveghere, va fortifica calitatea şi potenţialul acestor funcţii, datorită noilor tendinţe de digitalizare, care se dezvoltă în toate domeniile sectorului public. Cu toate acestea, programul ”Drink&Drive”, având un efect educativ pronunţat, rămâne unul dintre cele mai eficiente remedii actuale, adresate şoferilor delincvenţi pentru a-i pune să reflecteze asupra propriei lor comportări şi contribuie la formarea unei atitudini de respect faţă de legea, precum şi faţă de valorile sociale şi interesele protejate de aceasta.

Referinţe:

1. Legea nr. 138 din 19.07.2018 privind modificarea unor acte legislative. Publicat: 14.09.2018 în Monitorul Oficial Nr. 347-357 art. 584.
2. Codul de Executare al RM. Publicat: 05.11.2020 în Monitorul Oficial Nr. 214-220 art. 704.
3. Codul de procedură penală al RM. Publicat: 05.11.2013 în Monitorul Oficial Nr. 248-251 art. 699.
4. Ordinul Ministerului Justiţiei Nr. 347 din 30.12.2019 cu privire la aprobarea Regulamentului de planificare a probaţiunii. Publicat:17.01.2020 în Monitorul Oficial Nr. 7-13, art. 27.
5. Legea nr. 185 din 11.09.2020 cu privire la Sistemul informaţional automatizat de evidenţă a contravenţiilor, a cauzelor contravenţionale şi a persoanelor care au săvârşit contravenţii. Publicat: 09.10.2020 în Monitorul Oficial Nr. 259-266 art. 553.
6. Hotărârea Guvernului nr. 1058 din 06.08.2002 cu privire la crearea

sistemului informaţional automatizat ”Registrul de stat al conducătorilor de vehicule”. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110668&lang=ro

7. Hotărârea nr. 181 din 23.03.2022 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de examinare pentru obținerea dreptului de a conduce vehicule, emiterea și valabilitatea permisului de conducere. Publicat: 08.04.2022 în Monitorul Oficial Nr. 98-105 art. 277.
8. Hotărârea Nr. 633 din 06.06.2007 cu privire la aprobarea Concepţiei Sistemului informaţional automatizat ”Registrul informației criminalistice și criminologice”. Publicat: 22.06.2007 în Monitorul Oficial Nr. 86-89 art. 679.
9. Codul Contravenţional al RM. Publicat:17.03.2017 în Monitorul Oficial Nr. 78-84, art. 100.
10. Legea nr. 713 din 06.12.2001 privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool. Publicat: 14.03.2002 în Monitorul Oficial Nr. 36-38 art. 208.
11. Legea nr. 237 din 24.12.2021 pentru modificarea unor acte normative. Publicat: 14.01.2022 în Monitorul Oficial Nr. 6-16 art. 11.
12. Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr.131/2007 privind siguranţa traficului rutier – art.10, 14, 18, ș.a.; Codul contravenţional nr.218/2008 – art.36, 231, 232, ș.a.). Disponibil: https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/5765/language/ro-RO/Default.aspx
13. Manualul operaţional de formare al consilierului de probaţiune.Chişinău, 2018, p. 51. Disponibil: http://probatiune.gov.md/files/getfile/358
14. Manualul formatorului pentru realizarea programului de reabilitare ”Drink&Drive”. Institutul de Reforme Penale. Cartea Juridică. Chişinău, 2017, p.16.